

KAMENICE NAD LIPOU: PRIVILEGIA MĚSTA V HISTORICKÉM KONTEXTU

ZDENĚK MARTÍNEK

Moravský zemský archiv v Brně – Státní okresní archiv Pelhřimov; martinek@mza.cz

ABSTRACT

Kamenice nad Lipou: Town Privileges in the Historical Context

The edition of the Rights and Privileges of Kamenice nad Lipou includes not only the town's codex diplomaticus but also the edition of the town's rights from 1462–1476 and several other documents. It thus presents these documents in the comprehensive context of the original manuscript of the town's law code. The publication of the complete set of the town privileges allows the individual documents to be viewed in the broader context of their genesis. While the privileges issued before 1615 expanded and only exceptionally corrected the rights of the town and the burgesses, in the charters issued between 1638 and 1698 there was a strong element of revision related to the interests of the upper class, the demands of the burgesses and the role of the sovereign power. Another aspect is the consideration of the possibilities of using the publication character of the edition in the context of regional history.

Keywords: Kamenice nad Lipou; towns; privileges; municipal rights; municipal administration; editions

Edice Práva a privilegia města Kamenice nad Lipou 1462–1476 byla publikována v roce 2004.¹ Původním záměrem editorů bylo nově zpřístupnit jednu z nejpozoruhodnějších archiválií uložených v archivním fondu tohoto města ve Státním okresním archivu v Pelhřimově, tzv. práva města Kamenice nad Lipou. Tato práva udělil měšťanům v roce 1462 Jindřich ze Stráže, který do nich dal začlenit také několik článků převzatých z práv města Tábora. Další ustanovení nechal v roce 1476 doplnit tehdejší majitel kamenického panství, nejvyšší kancléř Jan ze Šelmberka.² Obecně akceptovaný význam této archiválie byl již před řadou let potvrzen udělením statutu archivní kulturní památky České republiky.³

Text rukopisu byl již od roku 1960 odborné veřejnosti snadno dostupný díky spolehlivé edici Antonína Haase v jedné ze základních edičních řad, *Codexu iuris municipalis*.⁴ Důvody, proč za této situace přistoupit k edičnímu zpracování znovu, byly především

¹ Irena KRČILOVÁ – Zdeněk MARTÍNEK – Lenka MARTÍNKOVÁ (edd.), *Práva a privilegia města Kamenice nad Lipou 1462–1798*. Edice. Pelhřimov 2004 (dále jen *Práva a privilegia*).

² František HOFFMANN, *Rukopis práv města Kamenice nad Lipou*. Studie o rukopisech 17, 1978, s. 145–154.

³ Archivní kulturní památka č. 74.

⁴ Antonín HAAS (ed.), *Codex iuris municipalis regni Bohemiae*. Tomus IV/2. Privilegia nekrálovských měst českých z let 1453–1500. Praha 1960, č. 389, s. 93–111.

dva. Prvním bylo zjištění, že rukopis práv, který dnes fyzicky tvoří samostatný svazek,⁵ byl v době svého vzniku s velkou pravděpodobností součástí šířeji zaměřené právní a správní knihy města. Tato kniha je dnes ve fondu Archiv města Kamenice nad Lipou rovněž dochována, a to v podobě neúplného torza.⁶

Souvislost rukopisu práv a nejstarší vrstvy právní a správní knihy je zřejmá jak po stránce paleografické, tak i z hlediska výtvarného pojetí textu. Nejstarší část knihy má jednotnou grafickou úpravu a vznikla nejpозději kolem roku 1520. Kromě textu práv města obsahovala také opisy několika městských privilegií. Poté vedla městská správa knihu až do roku 1579 (s jedinou výjimkou dodatečně pořízeného zápisu z roku 1713), ovšem odlišným způsobem. Původní vazba právní knihy opatřená dřevěnými deskami je dnes silně porušená a nese zřetelné znaky toho, že část původních folií byla ze svazku dodatečně vyjmuta. Samotný rukopis městských práv je dochován v podobě sešitu svázaného v novodobé kartonové vazbě. O tom, jakými peripetii od doby svého vzniku prošel, nevíme v podstatě nic.⁷

Uvedené skutečnosti nabídl editorům možnost prezentovat text městských práv v kontextu původního svazku, tedy v podobě, v jaké fungoval v městské kanceláři, a pokusit se tak naznačit, co takto koncipovaný rukopis prozrazuje o právní a správní praxi poddanského města v 15. a 16. století. Skutečnost, že vedle opisů v právní a správní knize jsou texty některých nejstarších listin dosud dochovány i v podobě originálů, pak zdůraznila provázanost knihy s další důležitou skupinou písemností, jíž je soubor městských privilegií. Touto cestou se zrodila výsledná koncepce edice, která je ve svém oboru sice žánrově poněkud netypická, jejíž obsahová komplexnost a závažnost je však zřejmá.

Druhým důvodem publikování edice pak bylo naplňování poslání regionální archivní instituce, jejímž úkolem je nejenom chránit a ukládat archiválie, které jí byly svěřeny, ale také pečovat o to, aby zůstávaly živou součástí kulturního bohatství regionu, v němž vznikly a k němuž se svým obsahem vztahují. V tomto kontextu vystupovala do popředí samozřejmě otázka, nakolik lze publikací tohoto typu laickou veřejnost oslovit.

Struktura textu právní a správní knihy v kontextu prezentované předpokládané původní podoby naznačuje dvě fáze jejího vzniku. Starší část vzniklá nejpозději kolem roku 1520 obsahuje, jak již bylo řečeno, opisy městských práv a nejstarších městských privilegií. Svým obsahem i náročnějším formálním provedením představuje příklad rukopisu povícero reprezentativní povahy, jak to odpovídalo charakteru a významu jednotlivých textů. Neúplnost fyzického dochování dnes již neumožňuje určit, zda kniha původně obsahovala i opisy dalších privilegií či jiných pro měšťany významem srovnatelných písemností, či zda původní způsob jejího vedení byl již kolem roku 1520 ukončen.

Dochovaná druhá část knihy obsahuje záznamy pořízené především v šedesátých a sedmdesátých letech 16. století a dokládá výraznou proměnu charakteru a funkce svazku v úřední agendě městské kanceláře. Kniha již nyní nesloužila jako náročněji koncipovaný kopíř práv a privilegií města, ale proměnila se ve svého druhu správní příručku, do níž

⁵ Moravský zemský archiv v Brně – Státní okresní archiv Pelhřimov, Archiv města Kamenice nad Lipou (dále jen MZA v Brně – SOkA Pelhřimov, AM Kamenice nad Lipou), inv. č. 14.

⁶ MZA v Brně – SOkA Pelhřimov, AM Kamenice nad Lipou, inv. č. 13.

⁷ Novodobá vazba je nejspíše spojena se jménem Vladimíra Dvorského, jehož *ex libris* a otisk kulatého razítka jsou umístěny na vnitřní straně předního listu obálky. Vladimír Dvorský byl synem českého zemského archiváře Františka Dvorského.

se zapisovaly jak texty pamětního, tak ryze administrativního charakteru. K první skupině náležely vklady veřejnoprávně relevantních textů – záznamy o některých usneseních městské rady, o hmotném zabezpečení městského kostela, faráře a učitele, o údajném udělení práva ke konání dvou trhů některým majitelem z rodu Leskovců z Leskovce či záznam o narovnání rady s mlynářem stran vedení vody.⁸ Je zde ale také zápis o požáru města v roce 1560, tedy text výrazně memorabilního charakteru.⁹

Kromě toho rukopis obsahuje i několik vkladů písemností charakteru soukromoprávního, jako jsou smlouvy a narovnání o dluhy, dědická vyrovnání či narovnání sporů o soukromé pivovary.¹⁰ Vzhledem k tomu, že z agendy kamenické městské kanceláře z období třetí čtvrtiny 16. století nejsou dochovány jiné písemnosti obdobného charakteru a významu, není možné jednoznačněji určit, zda tyto vklady byly učiněny proto, že městská správa pro obdobné záležitosti dosud nevedla další obsahově specializované knihy, či zda se jednalo o nahodile vybrané příklady, které by bylo možné zařadit k oné druhé, ryze administrativní vrstvě. K ní v textu rukopisu patří především formuláře zachovacích listů pro vystěhování z města či pro doložení řádného původu uchazeče o řemeslo nebo formule pronášená při zahájení městského soudu.¹¹ Přepisy textů zmíněných smluv či narovnání mohly tedy pro městské písaře sloužit rovněž jako vzory formálního vyhotovení. Skutečnosti, že v praxi městské kanceláře té doby mohla kniha skutečně plnit úlohu obsahově dosud nespécializovaného institutu, může ale nasvědčovat vklad testamentu Ondřeje z Chmelného, držitele jednoho z měšťanských domů, z roku 1566, jehož textu je předeslána obecná formulace zaznamenávající výslovnou žádost testátora o potvrzení kšaftu zástupci města a o jeho vklad do městských knih.¹² V každém případě podává společná edice obou dochovaných rukopisů strukturovanější obraz o životě menšího poddanského města v 15. a 16. století a o fungování jeho správy.

Celek privilegií města Kamenice nad Lipou zahrnuje 19 listin vydaných mezi léty 1465–1798. Také v tomto případě umožňuje rekonstrukce úplného souboru nahlížet na jednotlivé listiny v širším kontextu jeho geneze. Po formální stránce se sice jedná o písemnosti vyhraněně právního charakteru, u nichž byla vždy primární jejich normotvorná role, tedy stanovení rámce, v němž se obyvatelé města pohybovali, ale se vznikem, fungováním a recepcí těchto dokumentů je spojena i řada otázek a poznatků, jejichž obsah zřetelně přesahuje právní rovinu interpretace. Na druhé straně je zřejmé, že právě zmíněný právní rámec vytváří svébytnou genetickou a obsahovou provázanost celého souboru opírající se o dobové mechanismy udělování, potvrzování či odnímání jednotlivých práv. Již z toho je zřejmé, že rekonstrukce souboru a jeho případné publikování je zde základním předpokladem hlubšího výzkumu.

Kamenická privilegia se v rovině své vnitřní obsahové provázanosti člení na dva soubory. První, početnější a proměnlivější, tvoří listiny týkající se právního postavení městské obce a měšťanů. Druhý, časově a obsahově již z podstaty věci sevřenější, obsahuje privilegia opravňující ke konání trhů.

⁸ *Práva a privilegia*, s. 88–94.

⁹ *Tamtéž*, s. 97.

¹⁰ *Tamtéž*, s. 87, 91–92, 94–96.

¹¹ *Tamtéž*, s. 86–87.

¹² *Tamtéž*, s. 89–90.

Vznik, respektive vydání jednotlivých privilegií bylo v životě města vždy svého druhu mimořádnou událostí, završením procesu diskusí a střetávání zájmu měšťanů, často aktivních žadatelů, a jejich pánů s jejich představami o organizaci a fungování panství či někdy i celého konglomerátu rodového majetku. Načasování snahy o uspořádání poměrů bylo individuální. Jindřich ze Stráže a Jakub Jindřich Paradies z Eschaide tak učinili na sklonku svého panování,¹³ tak říkajíc sub articulo mortis, a to jak pro své zaneprázdnění předcházející kariérou, tak možná i se snahou učinit milost a obdarování poddaným v prvním či právně zkonsolidovat poměry pro budoucí dědice v druhém případě. Naopak Anna Magdalena Vencelíková z Malovic vydala měšťanům privilegium v roce 1610 jen krátce poté, co se vyvázala z moci poručníků a ujala se sama správy majetku.¹⁴

S tím, jak se postupně rozšiřoval rozsah práv měšťanů, nabývala na významu otázka recepce těchto práv při změně vrchnosti. První krok v tomto směru učinil Jan ze Šelmberka, který byl za svého života vydavatelem několika listin pro Kamenici nad Lipou i další města na své rozsáhlé doméně. V případě Kamenice vydal v roce 1495 měšťanům listinu, v níž shrnul jejich dosavadní oprávnění v oblasti odúmrti, práva dědit a volně se stěhovat z města.¹⁵ Pro poznání toho, jaký význam byl zlistinění právního pořízení současníky přikládán, je zajímavá skutečnost týkající se v privilegiu opomenutého darování výnosu cla, které Jan ze Šelmberka učinil „před dávnými časy“, ale nejspíše pouze ústně. Proto je nechal zahrnout nejenom do textu smlouvy, jíž panství prodal Leskovcům z Leskovce, ale pro větší bezpečnost je nakonec sám ještě ztvdil samostatnou listinou vydanou v roce 1497.¹⁶

Podobné potvrzení či rozšíření práv, alespoň ve formě vydání samostatného privilegia, nebylo při změnách vrchností u Kamenice nad Lipou běžné. Po podkomořím Albrechtovi Leskovcovi z Leskovce, který měšťanům vydal privilegium obdobného charakteru v roce 1507,¹⁷ následovala až zmíněná listina Anny Magdaleny Vencelíkové z roku 1610, tedy o více než sto let později. Ta měšťanům navíc povolila vložit jejich privilegia do desek zemských. Ještě na vyšší stupeň pak tento proces přivedl její manžel a dědic Zikmund Matěj Vencelík z Vrchovišť, který pro měšťany vyžádal v roce 1615 potvrzení jejich práv konfirmační listinou císaře Matyáše.¹⁸

O listiny vydané z panovnické moci opírali do té doby kameničtí měšťané pouze svá práva ke konání jarmarků. Jindřich ze Stráže a Jan ze Šelmberka jim trhovářská privilegia vymohli v roce 1465 u krále Jiřího a v roce 1487 u krále Vladislava II. Jagellonského. K nim pak v roce 1652 přibýly další dvě listiny od císaře Ferdinanda III. získané s pomocí dalšího majitele města, Bartoloměje de Lassaga – Paradies.¹⁹ Je však paradoxní skutečností, že navzdory takovému počtu listin došlo při přejímání termínů jarmarků mezi jednotlivými listinami či jejich konfirmacemi k tolika nepřesnostem, že se měšťané z Kamenice nad Lipou postupně domohli nadstandardního počtu trhů.²⁰ S právním

¹³ *Tamtéž*, listiny č. 1, 11.

¹⁴ *Tamtéž*, listina č. 9.

¹⁵ *Tamtéž*, listina č. 5.

¹⁶ *Tamtéž*, listina č. 6.

¹⁷ *Tamtéž*, listina č. 8.

¹⁸ *Tamtéž*, listina č. 10.

¹⁹ *Tamtéž*, listiny č. 2, 4, 12, 13.

²⁰ V průběhu konfirmačního řízení u obou listin císaře Ferdinanda III. z roku 1652 bylo snad přihlédnuto i k zápisu v právní a správní knize, podle něhož konání dalších dvou trhů povolil městu v neuve-

zakotvením jejich termínů si pak lámali hlavu ještě úředníci českého místodržitelství či právníci vídeňského Nejvyššího správního soudu při revizi oprávnění ke konání trhů na přelomu 19. a 20. století.²¹

Zatímco privilegia ke konání trhů práva měšťanů kontinuálně rozmnožovala, u listin týkajících se práv městské obce a měšťanů je mezi privilegii vydanými do počátku 17. století a později zřetelný rozdíl. Zatímco privilegia vydaná do roku 1615 práva obce i měšťanů rovněž rozšiřovala a jen výjimečně korigovala, v listinách vydaných v následujících desetiletích byl výrazně přítomný prvek revize související se zájmy vrchnosti, s požadavky měšťanů a s rolí panovnické moci.

K dílčí revizi přistoupila ve svém privilegiu již Anna Magdalena Vencelíková v roce 1610, když právo volného stěhování omezila pouze na měšťany, kteří se dobře chovají vůči vrchnosti a neporušují boží příkázání, a z potvrzení vyloučila leskovecké listiny týkající se nakládání se sirotky. K mnohem výraznějším změnám však došlo v proměněných společenských poměrech po roce 1620. Do starších práv měšťanů podstatným způsobem zasahovalo privilegium Jakuba Jindřicha Paradiese z Eschaide z roku 1638 a v odlišném kontextu také privilegium Jana Izaiáše z Hartigu vydané v roce 1694.²² Poté již v řadě privilegií následují pouze panovnické konfirmace. Císař Leopold I. vydal takovouto listinu v roce 1695, mimo jiné jako nejvyšší arbitr ve sporu měšťanů s vrchností.²³ Poslední čtyři listiny souboru, konfirmace od Karla VI. z roku 1740, od Marie Terezie z roku 1747, od Josefa II. z roku 1783 a od Františka II. z roku 1798,²⁴ pak již byly pouze víceméně rutinním produktem obligátního konfirmačního řízení, jehož důsledkem bylo především otevření cesty k postupnému omezování individuálních práv měšťanské komunity v souvislosti s proměnami právního prostředí.

Zastavme se však ještě u zajímavých osudů dvou městských privilegií z pobělohorské doby. Listina císařského plukovníka Jakuba Jindřicha Paradiesa z Eschaide, který kameňnické panství získal v roce 1623, byla vydána až v roce 1638. Po řadu let tedy ve městě formálně vládlo právní provizorium, neboť podle tehdy prosazeného právního názoru pozbývala stará privilegia bez potvrzení novou vrchností svou platnost. Tuto skutečnost neopomněl vydavatel listiny zdůraznit v rozsáhlé naraci, kde také, zcela neočekávaně, cítil potřebu ospravedlnit svou pozici konstatováním, že panství od císaře řádně koupil, zaplatil a nechal vložit do desek zemských. Nedůvěru ve stabilitu poměrů však dávali najevo i měšťané, kteří si na vrchnosti vymohli výslovné ustanovení o provádění obnov městské rady, závazek, že žádný z budoucích majitelů nebude moci obsah Paradiesovy listiny změnit, a právo odvolat se v případě potřeby přímo k panovníkovi. Restriktivní prvky zahrnovaly samozřejmě omezení městských práv pouze na osoby katolického vyznání, omezení práva na stěhování v zájmu zabránění depopulace města, a především bezskrupulózní přivlastnění si důležitého zdroje příjmů, měšťanského pivovaru, za nějž

deném roce některý z příslušníků rodu Leskoců z Leskovce. O případném zlistinění tohoto právního aktu však nejsou dochovány žádné informace, udělování práva ke konání trhů bylo navíc obvykle výsadou panovníka. *Práva a privilegia*, s. 90–91, v originále fol. 18r.

²¹ Moravský zemský archiv v Brně – Státní okresní archiv Pelhřimov, Okresní úřad Kamenice nad Lipou, inv. č. 847, kart. č. 265.

²² *Práva a privilegia*, listiny č. 11, 14.

²³ *Tamtéž*, listina č. 15.

²⁴ *Tamtéž*, listiny č. 16–19.

dostali měšťané pouze neadekvátní náhradu v podobě práva obchodovat se solí a vínem. Privilegium také poprvé obsahovalo ustanovení o robotních povinnostech měšťanů, dosud evidovaných pouze v urbáři.²⁵

První pobělohorská vrchnost se tak ještě spokojila s příjmem z pivovaru a výši robot stanovila mírně. To se ovšem změnilo za Paradiesových nástupců, kteří se v duchu zásad hospodaření robotního velkostatku snažili rozsah robotní práce zvyšovat, případně nutili měšťany k její aboliční nebo k povinnému odebírání produktů velkostatku. V tom jim ovšem do jisté míry bránilo znění privilegia jejich předchůdce. Spory mezi oběma stranami se tak vlekly řadu let. V této době se i zde objevil proslulý fenomén „starých práv“. Jimi kameničtí měšťané rozuměli soubor předbělohorských privilegií, která byla přes panovnickou konfirmaci a vložení do desek zemských po Bílé hoře formálně zneplatněna a posléze nahrazena listinou z roku 1638. V povědomí měšťanské komunity však měla i po mnoha desetiletích stále své místo. Po zkušenostech z poddanského povstání roku 1680 byl takovýto boj za „stará práva“ ovšem natolik podezřelou a nežádoucí aktivitou, že v roce 1692 císař Leopold I. nařídil stará kamenická privilegia z desek zemských vymazat.²⁶

Teprve tento razantní krok zlomil vůli měšťanů k odporu a otevřel cestu ke smíru s vrchností. K němu ovšem došlo již za dalšího majitele panství Jana Izaiáše z Hartigu. Tento vysoký úředník české dvorské kanceláře uměl ocenit výhodu kompromisu a výsledek vyjednávání s měšťany nechal v roce 1694 vtělit do podoby formálně značně netypické listiny. Roli jakési narace zde zaujímal inzert supliky měšťanů, základ dispozice pak tvořila odpověď vrchnosti na jednotlivé body supliky. Přes četné obsahové přesahy nebyl ovšem poměr této listiny k předchozímu privilegii Jakuba Jindřicha Paradiesa vztahem původní listiny a její konfirmace, ale obě písemnosti představovaly víceméně samostatnou právní a textovou variaci na soubor práv měšťanů. Hartigova listina se pak stala na další desetiletí základní normou upravující poměry měšťanské obce a její povinnosti vůči vrchnosti. V roce 1695 potvrdil její platnost císař Leopold I. a Hartig neváhal využít svého postavení u vídeňského dvora a vyžádat u panovníka pro měšťany udělení „perdonu“ za mimořádně závažný delikt odporu proti vrchnosti a povolení k vložení panovnické konfirmace znovu do zemských desek.

Vlastní ediční zpracování vycházelo z obecných zásad platných v době přípravy publikace s přihlédnutím k charakteru a době vzniku jednotlivých editovaných písemností. Obě části rukopisu právní a správní knihy jsou společně uloženy ve fondu Archiv města Kamenice nad Lipou a dochovány jsou ve velmi dobrém stavu. Poněkud komplikovanější situaci bylo třeba řešit u souboru privilegií, kde vlastnímu edičnímu zpracování musela předcházet rešerše ve fondech dalších archivů.²⁷ Rekonstruovaný soubor čítal nakonec 19 listin z let 1465–1798, z nichž jedenáct bylo dochováno v originále a text zbývajících osmi byl znám ze soudobých či pozdějších opisů, inzertů, výjimečně registů.

²⁵ Jindřich VACEK, *Poddanské povinnosti na panství Česká Kamenice, v polovině 16. století*, Časopis Společnosti přátel starožitností 64, 1956, s. 176–183.

²⁶ O průběhu sporu obecně Jindřich VACEK, *Spor poddanského města České Kamenice s vrchností koncem 17. století*, Časopis Společnosti přátel starožitností 63, 1955, s. 203–221.

²⁷ Národní archiv Praha, fondy a sbírky Česká dvorská kancelář, Salbuchy, Rybičkova sbírka; Státní oblastní archiv Třeboň, pracoviště Jindřichův Hradec, fond Velkostatek Kamenice nad Lipou.

Zde je třeba připomenout specifický problém týkající se velmi rozsáhlé listiny Jakuba Jindřicha Paradiesa z Eschaide z roku 1638. Ta je sice dochována v originále,²⁸ ale jeho písmo postupně mizí natolik, že na několika místech je dnes text již prakticky nečitelný. V tomto případě zvolili editoři formu paralelní edice neúplného znění originálního textu listiny, jeho pozdějšího opisu z roku 1811, který však není zcela přesný, a výtahu pořízeného někdy kolem roku 1700. Díky dochování těchto verzí má dnes uživatel nakonec k dispozici text privilegia v dostatečné úplnosti. Ediční zpracování v tomto případě navíc plní svou roli i při zabezpečení fyzicky nevratně poškozené originální archiválie.

Jak již bylo uvedeno, patřilo od počátku k záměru zpracovatelů zpřístupnit editované prameny i širší veřejnosti. Tomu bylo třeba přizpůsobit způsob zpracování, ovšem s tím, že současně musely být zachovány i všechny standardní postupy ediční práce. Doprovodný aparát proto obsahuje nepominutelné informace odborného charakteru, současně však byl doplněn a rozšířen tak, aby mohl posloužit i zájemcům mimo okruh poučených badatelů. Součástí edice je proto zejména zevrubně koncipovaný úvod, který vydávané písemnosti zasazuje do širších historických souvislostí a do kontextu dějin města Kamenice nad Lipou a regionu jihovýchodních Čech. Listiny, jejichž originální znění je německé, případně latinské, jsou pak ze stejného důvodu opatřeny v doprovodném aparátu dobovými či moderními českými překlady. Samotný text městských práv a do jisté míry i texty editovaných privilegií jsou navíc natolik obsahově barvitě, že nabízejí i pro laického zájemce poutavý obraz každodennosti měšťanské komunity poddanského města v 15. století i v pozdější době.

Zkušenosti se zpracováním a následnou reflexí edice kamenických práv a privilegií naznačují, že i v případě regionálně zaměřeného výstupu přináší vklad editorské práce nepominutelný přínos v oblasti systematického průzkumu pramenů a vytvoření podmínek k jejich adekvátnímu rozboru a hodnocení. Kladný ohlas a zájem místní veřejnosti pak dokládají, že i edice, tento zdánlivě akademicky odtažitý žánr, pokud respektuje specifické potřeby širšího okruhu potenciálních uživatelů, může přispět k jednomu ze základních úkolů vědy, totiž ke kultivaci historického povědomí společnosti.

SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

Prameny nevydané

Národní archiv Praha, Česká dvorská kancelář, sign. IV D 7, inv. č. 129, 759.

Národní archiv Praha, Salbuchy, Vídeň, sv. 25, fol. 347–364, 294–303, sv. 266, fol. 693–696.

Moravský zemský archiv v Brně – Státní okresní archiv Pelhřimov, Archiv města Kamenice nad Lipou, inv. č. 4, 13, 14.

Moravský zemský archiv v Brně – Státní okresní archiv Pelhřimov, Okresní úřad Kamenice nad Lipou, karton č. 265, inv. č. 847.

Státní oblastní archiv Třeboň, pracoviště Jindřichův Hradec, fond Velkostatek Kamenice nad Lipou, inv. č. 1092.

Edice pramenů

Antonín HAAS (ed.), *Codex iuris municipalis regni Bohemiae*. Tomus IV/2. Privilegia nekrálovských měst českých z let 1453–1500. Praha 1960, 410 s.

²⁸ MZA v Brně – SOKA Pelhřimov, AM Kamenice nad Lipou, inv. č. 4.

Irena KRČILOVÁ – Zdeněk MARTÍNEK – Lenka MARTÍNKOVÁ (edd.), *Práva a privilegia města Kamenice nad Lipou 1462–1798*. Edice. Pelhřimov 2004, 158 s.

Literatura

František HOFFMANN, *Rukopis práv města Kamenice nad Lipou*, Studie o rukopisech 17, 1978, s. 145–154.

Jindřich VACEK, *Spor poddanského města České Kamenice s vrchností koncem 17. století*, Časopis Společnosti přátel starožitností 63, 1955, s. 203–221.

Jindřich VACEK, *Poddanské povinnosti na panství Česká Kamenice, v polovině 16. století*, Časopis Společnosti přátel starožitností 64, 1956, s. 176–183.